

همکاری خارجی برای تولید؛ راهگشای صادرات

موسوی زاده-هادیان

خراسان رضوی با وسعت ۱۸هزار و ۸۵۱کیلومترمربع با ترکمنستان ۵۳۱,۶کیلومتر وبا افغانستان ۳۰۲کیلومتر مرز مشترک دارد. این استان در مسیر تجارت خارجی بسیاری از کشورهای آسیای میانه قرار گرفته است و افغانستان جزو مهم ترین هدف های صادراتی و تجاری آن به شمار می رود. آمار تجارت خارجی خراسان رضوی در نیمه نخست سال ۱۴۰۲ بیانگر رشد صادرات استان است. ارزش صادرات در شش ماهه امسال، ۷۳۷میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۳۵درصد رشد داشته است. با توجه به اهمیتیه که توسعه صادرات در تحقق اقتصادمقاومتی دارد، این موضوع مورد توجه مسئولان برنامه ریزی خراسان رضوی و بخش خصوصی قرار گرفته است. ۲۹مهر روز صادرات فرصتی شد تا شهرآرا با حضور حسین معبدیان، رئیس کمیسیون صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی، کاظم شیردل، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی، جواد نیشابوری، عضو هیئت رئیسه انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، افشین راوریان، عضو هیئت رئیسه اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی و مرتضی قندچی، رئیس هیئت مدیره اتحادیه کارگزاران گمرکی خراسان رضوی، میزگردی با موضوع راهکارهای توسعه صادرات استان برگزار کنند و راهکارهای این مسئله را از آن ها جویا شود. این میزگرد در دو بخش منتشر می شود، در قسمت نخست، راهکارهای حفظ بازارهای صادراتی استان و عبور از دید سنتی به صادرات، بررسی می شود و در ادامه، رفع موانع توسعه صادرات از نظر تان می گذرد.

● نگاه سنتی به بازارهای صادراتی

شیردل، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی در این میزگرد با بیان اینکه نمی توان با نگاه سنتی، صدور کالاهای ساخته شده بازارهای سنتی صادرات استان را برای ده های آینده حفظ کرد، گفت: این نگاه که کالای ساخته شده از ایران و خراسان رضوی را به کشورهای هدف صادر کنیم، نمی تواند تضمین کننده حضور پایدار استان در کشورهای هدف باشد. دلیل این مسئله این است که کشورهای هدف صادراتی استان به سمت استقرار صنایعی رفته اند که اکنون محصولات آن ها را وارد می کنند. کاظم شیردل افزود: برای حفظ بازارهای هدف صادراتی باید تلاش کنیم تا در یک دهه آینده، صادرات خدمات فنی و مهندسی را در اولویت قرار دهیم. تجربه کشورهای دیگر نشان داده است که تحقق این موضوع، می تواند تضمین کننده حضور پایدار تاجار خراسانی در بازارهای هدف باشد. وی با تأکید بر اینکه حفظ بازارهای هدف صادراتی خراسان رضوی نیازمند تجدیدنظر تجار در روش های بازاریابی و عبور از دیدگاه سنتی این مسئله است، بیان کرد: به ندرت پیش می آید که هم تولیدکننده و هم صادرکننده، دفتر نمایندگی در کشورهای هم هدف داشته باشد، این در حالی است که من به عنوان صادرکننده باید به کشور هدف بروم و دفتر نمایندگی و پشتیبانی در آنجا مستقر کنم. از طرفی چندین ماه و حتی یک سال صرف بازاریابی و شناخت ذائقه و سلیقه بازار هدف کنم تا در نهایت بتوانم محصولی متناسب با سلیقه آن ها تولید کنم. این تفکر که اینجا اول یک محصول تولید کنم و بعد بروم دنبال بازاریابی، دیگر جوابگو نیست و با این روش نمی شود بازارهای هدف صادراتی را حفظ کرد. وی ادامه داد: به عنوان مثال در کشوری مانند تاجیکستان، نمایشگاهی برگزار می کنیم و در آن بازاریابی می کنیم و برخی کالاها را می فروشیم اما از قبل ذائقه، رنگ، بسته بندی و... آن ها را از زبانی نکرده ایم. این مسئله سبب می شود نتوانیم حضور بلندمدت خودمان را در این کشور تضمین کنیم.

● نگرانی از تولید مشترک

نیشابوری، عضو هیئت رئیسه انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، هم در این میزگرد با اشاره به تلاش کشورهای همسایه برای استقرار صنایع مختلف

در کشور خودشان گفت: ادامه این روند سبب می شود نفوذ ما در بازارهای صادراتی کمتر شود، به عنوان مثال استقرار برخی صنایع در کشوری مانند افغانستان، صادرات کالاهای ایرانی به این کشور را کمتر می کند. اگرچه بازار وسیع است، روش بازاریابی مان سنتی است و همین مسئله، توسعه بازارهای هدف را تحت تأثیر قرار می دهد. وی با بیان اینکه برخی افراد پیشنهاد ایجاد صنایع مشترک در کشورهای هدف صادراتی را مطرح می کنند، بیان کرد: این مسئله باید بررسی و ابعاد مختلف آن واکاوی شود. باید بررسی شود که با این کار، اشتغال و سطح تولید خودمان چقدر تحت تأثیر قرار می گیرد. علاوه بر این در حوزه تولید مشترک باید هدف گذاری کنیم که چه کالاهایی را می خواهیم از این طریق تولید کنیم، به هر حال موضوع تولید مشترک، دارای

فرصت ها و تهدیدهایی است که وقتی به سمت آن می رویم، باید همه جوانبش بررسی شود. وی با بیان اینکه برای آینده تولید صادرات محور برنامه ای نداریم، اظهار کرد: حفظ بازارهای صادراتی خراسان رضوی نیازمند توجه به تولید صادرات محور است و تحقق این موضوع از طریق رفع موانع تولید میسر می شود، موضوعی که در دل شعار امسال وجود دارد. در همین راستا گاهی جلسات مختلفی برگزار می شود، به عنوان مثال در یک جلسه یک ساعته می گویند اعلام کنید از تعداد پانصد بنگاه را که کدام می توانند به تولید بازگردند؟ آیا این گونه می توان به سمت افزایش بهره وری واحدهای صنعتی و تولید صادرات محور حرکت کرد؟ در واقع نکته اینجاست که بهترین راهکار برای حفظ بازارهای هدف صادراتی کشور و خراسان رضوی، حرکت به سمت تولیدی صادرات محور است. باید به سمتی برویم که بهره وری سرمایه از طریق ورود فناوری روز به حوزه صنایع افزایش بیابد. هر قدر که بتوانیم بارش بهره وری هزینه تولید را کاهش دهیم، این مسئله می تواند قدرت رقابت کالاهای ما را در کشورهای هدف افزایش دهد.

● رشد تولیدات همسایه، تهدید نیست

محمدیان، رئیس کمیسیون صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی، هم در این میزگرد با بیان اینکه این مسئله که برخی تصور می کنند رشد تولید کشورهای

همسایه به عنوان مثال رشد بازار و تولید افغانستان یا پاکستان، سبب محدودیت بازار می شود و تهدیدی برای صادرات ماست، درست نیست. بازارهای صادراتی در دنیا وسیع است و باید به خاطر داشته باشیم که اقتصاد درآمدهای جهان، آزاد است و اگر کالایی رشد کند و بخواهد توانایی ورود به بازار جهانی را داشته باشد، باید بتواند خودش را با امکانسیم عرضه و تقاضا تطبیق دهد. اگر می خواهیم در بازارهای هدف حضور پایدار داشته باشیم، باید به این نکته توجه کنیم.

وی درباره تولید مشترک در کشورهای همسایه گفت: تولید مشترک در صورت داشتن یک راهبرد دقیق و دارا بودن دید بلندمدت از بازارهای جهانی و منطقه ای جوابگوست. برای مثال چین در ایران تولید مشترک دارد و در همین نیشابور، چینی ها چند کارخانه کاشی احداث کرده اند، اما آن ها دارای راهبرد هستند، یعنی تعریف می کنند که می خواهند چه کاری انجام دهند. برای مثال احداث کارخانه کاشی در نیشابور از نمونه های درست تولید مشترک است؛ زیرا در این منطقه، خاک ارزان و کارگر با دستمزد مناسب وجود دارد و اگر قرار است کاشی و سرامیک به عراق صادر کنند، بهترین گزینه نیشابور است که هزینه حمل به آن نیز ارزان است. وی ادامه داد: همچنین کارخانه الیاف مصنوعی را که مواد اولیه آن ضایعات پت است، چینی ها می خواهند در ایران احداث کنند تا از این طریق این محصول را به کشورهای منطقه صادر کنند. این

نشان می دهد که اگر می خواهیم به سمت تولید مشترک برویم، باید از این راهبرد استفاده کنیم. کالا یا ظرفیتی را که در کشور همسایه دارای مزیت است، شناسایی کرده، با سرمایه گذاری مشترک امکان صدور کالای نهایی را به سایر کشورهای فراهم کنیم. وی با بیان اینکه معادن افغانستان تمام عناصر جدول مندلیف را دارند، بیان کرد: در معادن مختلف افغانستان که دست نخورده هستند، می توانیم سرمایه گذاری و مواد اولیه را استخراج کنیم یا کالای نیمه ساخته را آنجا تولید کنیم و آن ها را به ایران بیاوریم و صادرات مجدد کنیم. این تولید مشترک، صحیح است اما اگر قرار باشد اشتغال خودمان را به هم زدیم و خط تولیدمان را به کشور دیگری ببریم، از این کار نتیجه خوبی گرفته نخواهد شد. به یاد داشته باشیم که امروز ایران یکی از حقوق ارزان کارگران را در دنیا دارد و همچنین دارای انرژی ارزان

است. این ظرفیت نشان می دهد که ایران و خراسان رضوی می توانند به قطب تولید مشترک با کشورهای این کالاهای تبدیل شوند. رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با اشاره به مطرح شدن تولید صادرات محور در این میزگرد بیان کرد: خیلی وقت است که به مسئله بازسازی صنایع در کشور توجه نمی شود و شاهد هستیم که ماشین آلات وارد نمی شود. این صنعتی که امروز داریم، متعلق به ۱۰ سال قبل است. چطور می توانیم با کشورهای دیگر که مدام در حال به روز رسانی فناوری خود هستند، رقابت کنیم؟ بماند که در کنار این مسئله، این روزها تأمین برق و گاز هم به مشکلات صنایع اضافه شده است. امسال هم با مشکل خروج نیروهای ما هر از صنعت به دلیل پیشی گرفتن تورم از نرخ دستمزد مواجهیم. این نکات را به عنوان مسائلی که در عمل به مانعی برای تولید صادرات محور تبدیل شده اند، باید در نظر گرفت و برای حل آن ها تدبیری اندیشید.

در غیر این صورت حرکت به سمت تولید صادرات محور میسر نخواهد بود.

وی با بیان آنکه تولیدکننده برخی کالاها مانند تلویزیون نیستیم بلکه مونتاژ کاریم، گفت: تمام ارز هایمان در سه تا چهار ساله گذشته را به مونتاژ کارها داده ایم و این کار هیچ سودی برای توسعه کشور نداشت. در حوزه خودرو چینی که مونتاژ کار هستیم، امروز چه رفتاری برای مردم به وجود آمده است؟ تولید مواد خام صادر کرده ایم، ارز داده ایم و خودرو چینی آورده ایم؟ همه آن هایی که این خودرو را خریداری کرده بودند، امروز در تأمین لوازم یدکی آن مانده اند. در لوازم خانگی نیز کادام یک از آن ها را واقعی می دانیم؟ پاسخ، هیچ کدام است؛ زیرا همه اش مونتاژ است و این نامش تولید و خودکفایی نیست. باید در نظر داشت که از مونتاژ کاری، تولید صادرات محور محقق نمی شود. برای تحقق این مهم باید به سمت ورود فناوری روز دنیا و تولید مشترک با تولیدکنندگان بزرگ جهان برویم.

● شروطی برای تولید مشترک

با این حال راوریان، عضو هیئت رئیسه اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی، در این میزگرد با بیان اینکه برخلاف سایر فعالان اقتصادی حاضر

چندان با تولید مشترک موافق نیستیم، بیان کرد: به اعتقاد من بهتر است به سمت تولید مشترک با کشورهای همسایه نرویم؛ زیرا این مسئله بر روی ارز حاصل از صادرات کشور تأثیر گذاشته، آن را کاهش می دهد. این مسئله با سیاست های فعلی که می خواهیم ارز حاصل از صادرات کالاهای غیر نفتی را افزایش دهیم، مطابقت ندارد. تصور این است که هر قدر تولید در کشور خودمان متمرکزتر شود و از طریق تولید صادرات محور سعی کنیم بازارهای هدف را گسترش دهیم، بهتر می توانیم در حوزه تجارت منطقه ای و جهانی موفق عمل کنیم. وی افزود: تجربه سایر کشورها در حوزه تولید مشترک، آزمون و خطا شده است و به این نتیجه رسیده اند که تولیدات را تفکیک کنند. یعنی صنعت هایتک در داخل کشور بماند و خط تولید صنایع با فناوری پایین یا متوسط به سایر کشورها

صادر شود. در حال حاضر کشورهای صنعتی مانند آمریکا دارند برخی صنایع هایتک خود را مجبور به برگشت به کشور می کنند.

وی ادامه داد: برای مثال برند نایک در ویتنام تولید می شود اما قطعات موشک هیچ وقت در آنجا تولید نمی شود، فقط در تایوان بود که همان راهم آمریکا دارد برمی گرداند. در مقیاس کوچک تر ما هم همین گونه ایم؛ یعنی ما کارخانجاتی را که فناوری پیشرفته ای ندارند، باید به کشورهای همسایه بفروستیم و آنجا سرمایه گذاری مشترک شود و خودمان را تکنیکی تر کنیم. ما و ترکیه در کشورهای منطقه، صنعتی ترین هستیم اما ترکیه به علت ارتباط با آلمان، زمینه فناوری اش آلمانی است. از دوران دولت نهم زمینه تکنیک واحدهای تولیدی ما چینی شد و به خاطر نداشتن قدرت مالی و تحریم، اختلاف تکنولوژی بین ما و ترکیه ایجاد شده و روز به روز در حال زیاد شدن است.

راوریان ادامه داد: بحث مهمی که مطرح است، این است که زیرساخت ها به ما اجازه نمی دهد به سمت تکنولوژی های هایتک برویم. در ابتدا سامانه های بانکی مان ضعیف است، از طرفی حمایت دولت از تولید بر روی کاغذ خوب ولی در عمل به شدت برعکس است. وی ادامه داد: همه فشار اقتصادی ایران بر روی تولیدکننده و صادرکننده است و هر جا کم می آورند، به سمت این دو فشار می آورند و تأمین منابع را از آن ها طلب می کنند. از طرف

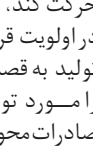

عکس: جواد کوشانی شهرآرا

دیگر اگر می خواهیم بر روی صنایع هایتک سرمایه گذاری کنیم و آن ها را پایه ای برای صادرات کشور قرار دهیم، باید به موضوع مهار تورم هم بیشتر توجه کنیم. وقتی تورم در کشور سنگین باشد، در عمل محصولاتی که در این حوزه تولید می کنیم، قابلیت رقابت در بازارهای خارجی را نخواهند داشت و نمی توانند سبب افزایش صادرات کشور شوند. وی با اشاره به این نکته که در کشورهای منطقه کالاهای ترکیه به عنوان کالاهای با کیفیت معرفی می شود، اظهار کرد: اما کالاهای ایرانی به عنوان کالاهایی متوسط و ضعیف معرفی می شوند. اگرچه این در همه جا صادق نمی کند، متأسفانه این ذهنیت وجود دارد. علت این است که ما به سمت تکنولوژی روز دنیا رفته ایم و این به سیاست کلان حمایت از تولید نیاز دارد.

● عرضه کالاهای رقابت پذیر

قندچی، رئیس هیئت مدیره اتحادیه کارگزاران گمرکی خراسان رضوی، هم در این میزگرد با بیان اینکه کشور باید به سمت تولید کالاهای

توجه پذیر برای صادرات حرکت کند، گفت: تولید صادرات محور باید در اولویت قرار بگیرد. در واقع به جای اینکه تولید به قصد صرف عرضه به بازار داخلی را صورت توجه قرار دهیم، باید با نگاه صادرات محور کالا تولید کنیم تا سایر کشورها به خرید کالاهای تولیدمان ترغیب شوند. وی افزود: مشکلاتی که اکنون متوجه تولید و صنعت می شود، بسیار پایه ای است، مانند قوانین دست و پاگیر یا تورم سنگین که در عمل هزینة تولید و صادرات را افزایش داده است، با این حال بخشی از همسایگان برای تأمین نیازهای خود نیازمند کالاهای ما هستند، اما این سبب نمی شود فکر کنیم اگر روش خود را تغییر ندهیم، می توانیم در بازارهای آن ها باقی بمانیم. حفظ بازارهای صادراتی نیازمند به سمت تولید صادرات محور و با کیفیت حرکت کنیم.

وی ایجاد ثبات در قوانین را راهکار حفظ بازارهای صادرات بیان کرد و گفت: برای رشد تولید صادرات محور و تجارت، نیازمند ماندگاری و کارشناسی قوانین هستیم. تولیدکننده و صادرکننده نیازمند ثبات برای برنامه ریزی به منظور تولید و صادرات هستند و از طرفی کشورهای هدف هم باید بتوانند به انجام به موقع تعهدات ما اطمینان حاصل کنند، با این حال صدور بخشنامه های خلق الساعه این امکان را از تولیدکننده و صادرکننده می گیرد.

سازمان صنعت، بازرگانی و صنایع خراسان

فراخوان عمومی شناسایی سرمایه گذار در خصوص احداث بزرگترین میدان بار مرکزی شرق کشور

سازمان اقتصادی، سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی شهرداری مشهد مقدس در نظر دارد در راستای ساماندهی و انتقال مبادین بار موجود نسبت به احداث بزرگترین میدان بار مرکزی شرق کشور، در بهانه های منطبق با طرح های بالادستی، در حریم شهر مشهد و در عرصه های با مساحت حداقل ۱۰۰ هکتار و حداکثر ۵۰۰ هکتار بصورت مشارکتی (سهام التشرکه ۵۰ درصد شهرداری و ۵۰ درصد سرمایه گذار) و همچنین شناسایی مالکین زمینهای بزرگ مقیاس و یا مالکین اراضی که حاضر به تجمیع زمین های خود به میزان فوق الاشاره باشند، پس از اخذ مجوز شورای اسلامی شهر مشهد اقدام نماید. لذا از کلیه سرمایه گذارانی که قادر به تأمین عرصه مورد نیاز جهت اجرای پروژه تا بهره برداری نهایی و نیز تأمین هزینه های ساخت و احداث آن می باشند، جهت شرکت در این فراخوان دعوت به عمل می آید جهت کسب اطلاعات بیشتر و دانلود اسناد فراخوان به سامانه مناقسه و مزایده شهرداری مشهد، به نشانی OLDETS.MASHHAD@IR مراجعه نمایند.

آخرین مهلت تحویل پاکت های فراخوان : ساعت ۱۴ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۳

محل تحویل اسناد: مشهد، خیابان دانشگاه، برج اتوبان، طبقه ۱۸، دبیرخانه معاونت اقتصادی و سازمان سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی
همراه جهت پاسخگویی به هرگونه سوال و مشاوره هماهنگی از طریق شماره تلفن ۰۵۱۳۱۳۱۹۷۰۰ (مدیریت توسعه خدمات و دارائی ها) اقدام فرمائید.